

Nikdo neřekne: Co jsem to provedl?

Čteme 8. kapitolu Jeremjášova proroctví:

“V onen čas, je Hospodinův výrok, vyberou z jejich hrobů kosti judských králů, kosti jejich knížat, kosti kněží, kosti proroků a kosti obyvatel Jeruzaléma a rozházejí je před sluncem, před měsícem a před celým nebeským zástupem, které si zamilovali, kterým sloužili, za kterými chodili, které vyhledávali a kterým se klaněli; nebudou sebrány, nebudou pohřbeny, budou jako hnůj na povrchu země.” (Jeremjášovo proroctví 8:1-2)

Židovské chápání smrti je jiné, než naše. Bůh je *Bohem živých a ne mrtvých*, vyznával Pán Ježíš víru ve vzkříšení a život.¹ Na všech náhrobcích je začátečními pěti písmeny připomenuta víra: tzv. *tanceba*, úplným textem: *Tihje nafšo (nafšah) crura bi-crur ha-chajim (necht' je jeho/její duše připojena ke svazku živých)*.² Proto je obzvláště zrůdné vyhrabávat kosti mrtvých a rozhazovat je či dokonce pálit. Pálení dětí, jak jsme četli v závěru sedmé kapitoly, Pánu Bohu nepřišlo na mysl. To je velmi silný výraz. Hromadné kremace Židů během holocaustu patřily k největšímu ponižení vyvoleného národa.

Rozházené kosti před tváří Slunce a Měsíce a celého nebeského zápasu ukazují také bezmoc těchto božstev oproti věrnému Bohu, kterého Izrael opustil. Nebeské mocnosti se Izraele nezastanou. Od urozených až po malé děti z Jeruzaléma, všichni budou na pospas přírodě, jako hnůj... Co z toho Izrael vyvodí? Nechce se na to dívat a hledá smrt. Jde jí vstříc:

“Celý ostatek pozůstalých z této zlé čeledi na každém místě, kam jsem ty pozůstalé zahnal, si *raději* vyvolí smrt nežli život, je výrok Hospodina zástupů. Řekni jim: Toto praví Hospodin: Padnou-li *lidé*, nepovstanou? Jestliže se *někdo* odvrátí, nenavrátí se zase zpět? Proč se *tedy* tento lid, Jeruzalém, odvrátil trvalým odvrácením? Drží se pevně klamu a odmítají se navrátit. Pozorně jsem naslouchal a slyšel, že nemluví správně; není nikdo, *kdo* by lítoval svého zla a řekl: Co jsem to provedl? Každý se odvrací ke svému způsobu života, jako se kůň řítí do boje. I čáp na nebi zná svůj určený čas, hrdlička, vlaštovka i jeřáb zachovávají dobu svého přiletu, ale můj lid nezná Hospodinovo nařízení.” (Jeremjášovo proroctví 8:3-7)

Ale to se přičí Božímu pohledu. Bůh se dívá na člověka s nezměrnou nadějí a bolí jej, že člověk sám se sebou končí. Když s námi ještě nekončí Bůh, proč končíme my? Myšlení o naději je za každou zповědnickou službou: “Padnou-li *lidé*, nepovstanou? Jestliže se *někdo* odvrátí, nenavrátí se zase zpět?” (8:4) ptá se Bůh udiveně, když vidí náš fatalismus. Trvalé odvrácení, ve kterém se odmítá člověk navrátit, je v přímém rozporu se stvořením. Pán Bůh nás stvořil se schopností vracet se na místo. Čáp, hrdlička, vlaštovka, jeřáb - lososi. Tak to Hospodin nařídil (8:7) Všichni to umějí, a my se vrátit nechceme. Pojd' zpět a

¹ Viz: “Pokud jde o vzkříšení mrtvých, nečetli jste, co vám bylo od Boha řečeno slovy: ‚Já jsem Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův‘? [Bůh] není Bohem mrtvých, ale živých.” (Matoušovo evangelium 22:31-32)

² *Téměř každá židovská náboženská obec měla svůj vlastní hřbitov. Základní rozdíl mezi židovskými a křesťanskými hřbitovy vyplývá z tradiční židovské zásady nenarušitelnosti hrobů: ostatky zemřelých mají zůstat navždy na tom místě, kde byly pohřbeny. Zatímco na křesťanských hřbitovech lze hroby po několika desetiletích otevřít a na téměř místě pohřbít jiného nebožtíka, hroby na židovských hřbitovech nemají být nikdy porušeny. Proto v případech, kdy zaplněný hřbitov nebylo možno plošně rozšířit, navezla se na staré hroby vrstva zeminy a další zemědělníci pak byli pohřbíváni o něco výš, nad původními hroby. Náhrobky z dolní vrstvy hrobů byly přitom zasazeny do nasypané vrstvy země.*

vrať se! Ale to se obyvatelům Izraele nezdá. Naopak, volí radši smrt pohromadě. Hrozná je výzva k dobrovolnému zániku s pocitem zklamání, protože přece všichni “věřili v dobro, pokoj a uzdravení”:

“Proč sedíme? Shromážděte se a pojďme do opevněných měst a zahyneme tam, protože Hospodin, náš Bůh, nás vydal záhubě a dal nám pít otrávenou vodu, protože jsme zhřešili proti Hospodinu. Čekáme pokoj, ale dobro *nepřichází*, čas uzdravení, a hle, *jen* hrůza.” (Jeremjášovo proroctví 8:14-15)

Je až komické, že taková víra v osud, neochota věci měnit je spojena s pýchou, která se dotýká nebes: “Jak to, že říkáte: Jsme moudří, máme Hospodinův zákon? Jenže podívejte, lživé rydlo písařů *ho* udělalo lživým. Mudrci se zastydí, zděsí se a budou polapeni. Hle, pohrdli Hospodinovým slovem, jakou *to* mají moudrost?” (Jeremjášovo proroctví 8:8-9)

Apoštol Pavel v dopise Římským křesťanům mluví o soběstačnosti Židovství (Římanům 2:17-29) velmi podobně. Písaři opisují přesně písmena, ale pero, které je píše, je lživé. To je zvláštní myšlení.³ Máme ústavy, řády, předpisy, normy - diskutujeme, hlasujeme, volíme přesně podle všech předpisů, ale jsme lživí, protože je lživý náš život. To slovo to nevyžehlí. A můžeme donekonečna vyslovovat svaté formule:

“Napравují zkázu dcery mého lidu povrchně slovy: Pokoj, pokoj, ale *žádný* pokoj není. Styděli se, že páchali odpornou věc? Ani trochu se nestyděli, ani se hanbit neumějí.” (Jeremjášovo proroctví 8:11-12)

Zaklínadlo: “On to nemyslel zle...” a nebo: “Buďte na sebe hodní!” má svou podobu v Izraelském: “Pokoj, pokoj...” Každé z těch rčení je obrazem toho, že nám vůbec není jasné, o co vlastně jde a jak vážná je situace. Náboženství hezkého řečnění nevede nikam, pravděpodobně jen k zániku. Ani trochu se nestyděli, nehledají východiska.

V textu 8. kapitoly Jeremjášova proroctví následují dva úseky s popisem důsledků, které začínají stejným slovem: “Proto...”

“Proto dám jejich ženy jiným a jejich pole dobyvatelům, protože všichni od nejmenšího do největšího pro sebe hrabou *nekalý* zisk, od proroka až po kněze všichni podvádějí.” (Jeremjášovo proroctví 8:10)

“Proto padnou s padajícími; v čase svého navštívení se zapotácejí, praví Hospodin. Přivedím jejich konec, *je* Hospodinův výrok. Na révě nebudou hrozny, na fíkovníku nebudou *žádné* fíky, listy zvadnou, a *co* jsem jim dal, *od* nich odstoupí. (Jeremjášovo proroctví 8:12-13) Tento text má dvě ozvěny v evangeliích: Pán Ježíš potkává fíkovník, který nemá ovoce a uschne. (Viz Markovo evangelium 11:13! či Matoušovo 21:18nn) Také podobenství o hřivnách (Matoušovo evangelium 25:29) mluví o tom, že člověk ztrácí i to, co má. Tedy Pán Ježíš Jeremjášovy texty znal a promýšlel jejich obsah. Zbytečně působící prorok docházel naplnění až o staletí později.

A třetí text soudu zní takto: “Od Danu je slyšet frkání jeho koní, zvukem ržání jeho hřebců se třese celá země. Přiznou se a zhltnou zemi i všechno, co ji naplňuje; města i jejich obyvatele. Protože hle, posílám mezi vás hady, zmije, na které není zaklínadlo, a pokoušou vás, *je* Hospodinův výrok.” (Jeremjášovo proroctví 8:16-17)

³ Opisovači svatých písem měli přesný počet znaků na řádku a na sloupci a když se něco pokazilo, nic se neopravovalo, ale vyhozen byl celý svitek. Úzkost touhy po pravdě přísně kontrastuje s bezstarostností o život.

Není posláni jako posláni. Ježíš posílá svoje učedníky na obtížnou misi, která nebude jednoduchá.⁴ Jdou jako ovce mezi vlky. Mají odpozorovat prozíravost hadů, ale nemají být jako hadi. To je posláni poslů naděje! Je tu moc Ducha!

Kdežto tady jsou hadi posláni mezi Izraelity. Zmije, na něž není zaklínadlo. Tohle posláni je posláni poslů zániku. Tady není ani moc Ducha a nefungují ani zaklínadla pohanů. Na soudy Boží nic neplatí.

Ještě, že máme trochu času, než přijdou ty soudy poslední...

Zkus si podle textu odpovědět:

1. Jak vnímáš konec svého pozemského života. Co čekáš? Máš naději života věčného? A na čem ta naděje stojí?
2. Pán Bůh nás stvořil s kódem návratu. Není žádnou ostudou přijít zpět a ptát se sám sebe: "Co jsem to provedl?!" Nestydíš se vracet a couvat? Nevalíš jen vpřed?! Neříkáš si o soudy, jen ať dopadnou... Namísto toho, co bys měl volat o milost? Proč nevoláme o milost?!
3. "Klídek!" a "Neřeš to!" nepomohou tam, kde je třeba přijít a hluboce zrevidovat, co jsme dělali... Pozorujete také, že tato slovní vata je spojena s pýchou? Člověk si připadá učitelem druhých...
4. Proč Pán Ježíš citoval Jeremjáše?

⁴ Viz "...budou brát hady [do rukou] a vypijí-li něco smrtelného, nijak jim *to* neublíží. Na nemocné budou vzkládat ruce a budou se mít dobře." (Markovo evangelium 16:18) a nebo Matoušovo evangelium, kde se říká "Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a prostí jako holubice..." (čti celý text 10:16-21)